

Svenskt Friluftslivs yttrande – ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk

Remiss SOU 2024:91

Svenskt Friluftsliv tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på utredningen SOU 2024:91 – Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk.

Om Svenskt Friluftsliv

Svenskt Friluftsliv är en paraplyorganisation för friluftsrörelsens organisationer och samlar 28 ideella friluftorganisationer i Sverige som tillsammans har 2 miljoner medlemskap, varav minst 300 000 är barn och ungdomar. Tillsammans består organisationerna av närmare 7 000 lokala- och regionala föreningar som varje år aktiverar och engagerar ett stort antal människor i befolkningen utöver sina fasta medlemmar.

Bakgrund

Svenskt Friluftsliv bidrar till ett hållbart friluftsliv i Sverige genom kunskapsspridning, främjandet av organiserat friluftsliv och allmänt bidra till goda förutsättningar till vistelse i naturen på ett hållbart sätt. Tillgång och tillgänglighet till välmående skogar är en mycket viktig fråga för Svenskt Friluftsliv och hela den svenska friluftsrörelsen eftersom skog täcker cirka 70 procent av landets yta och de flesta organisationerna är beroende av tillgång och tillgänglighet till skog för sin verksamhet.

Svenskt Friluftsliv har det övergripande ansvaret att främja våra 28 medlemsorganisationers gemensamma intressen och att verka för ett rikt och tillgängligt friluftsliv i hela Sverige.

En grundläggande förutsättning för friluftsrörelsens verksamhet är att skogen är tillgänglig för allmänheten – både nu och i framtiden. Skogen utgör en central arena för många friluftaktiviteter och har därför stor betydelse för folkhälsan, livskvaliteten och människors möjlighet till naturupplevelser.

Mot denna bakgrund har Svenskt Friluftsliv deltagit i arbetet inom expertgruppen för en robust skogspolitik, där generalsekreterare Josefin Årman har representerat friluftslivets perspektiv. Det är av stor vikt för friluftsrörelsen att delta även i det pågående remissförfarandet, för att säkerställa att skogens värde för friluftslivet beaktas i den framtida politiken.

Sammanfattning

Svenskt Friluftsliv anser att utredningens förslag riskerar att skapa en ökad obalans mellan skogsproduktion och miljöhänsyn.

Att korta ned handläggningstiden för underrättelser om skogliga åtgärder kommer att försvåra möjligheten till insyn och påverkan.

Vi betonar vikten av att tillståndsplikten för avverkning i fjällnära skog bibehålls, liksom nuvarande arealgräns vid underrättelser om avverkning.

Samtidigt ser vi positivt på förslaget om ekonomiskt stöd till markägare för att öka andelen ädellövskog, vilket kan bidra till ett mer varierat och hållbart skogsbruk.

Våra ståndpunkter och inspel

Förslagen harmoniserar inte med gällande EU-rättsliga bestämmelser eller den internationella konventionen för biologisk mångfald.

I februari i år presenterade Miljömålsberedningen sitt betänkande om en strategi för hur Sverige ska kunna leva upp till sitt EU åtagande inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF). Utredningen presenterar flera förslag som kan öka nettoupptagen i skog och mark och minska gapet till Sveriges LULUCF-åtagande. Förslagen som beredningen bedömer kan ge den största effekten fram till 2030 är minskad avverkningstakt och återvätning av våtmarker. Miljömålsberedningens förslag uppskattas kunna resultera i ett ökat årligt nettoupptag på cirka 7 miljoner ton år 2030. Utifrån det försämrade upptaget i markanvändningssektorn under 2023 bedömer beredningen att förslagen inte är tillräckliga för att nå

Sveriges åtagande till 2030. Länsstyrelsen anser att förslagen att minska regleringen av skogsbruket inte harmoniserar med vare sig gällande EU-rättsliga bestämmelser (Fit for 55 och LULUCF) eller den internationella konventionen för biologisk mångfald (CBD).

Ökad obalans mellan produktion och miljö

Utredningens förslag ger ökad obalans mellan produktion och miljö. Detta då förenkling av regelverk för skogsbruket har getts företräde framför förvaltande och brukande av skog anpassat till naturvärden och den biologiska mångfalden. Detta innebär en förskjutning gentemot miljömålet "Levande skogar" och andra mål och strategier kopplade till skogens värden. Utredningens uppdrag att arbeta utifrån att produktion och miljö är jämställda borde ha hanterats med ett bredare perspektiv.

Skog i fjällmiljöer

Svenskt Friluftsliv har under utredningens gång betonat vikten av att behålla tillståndsplikten före eventuell avverkning i den fjällnära skogen. Skog i fjällmiljöer eller den fjällnära skogen representerar några av de mest attraktiva och värdefulla miljöerna för friluftsliv och rekreation i Sverige. Tillståndsplikten är viktig för att skydda skyddsklassad skog inklusive de få ytor med urskog som finns kvar i Sverige. Svenskt Friluftsliv vidmakthåller att denna tillståndsplikt ska finnas kvar, och är positiva till att utredningen avstår från att lägga ett sådant förslag om ändring.

Kapitel 6: Arealgräns vid underrättelse om avverkning

Svenskt Friluftsliv har yrkat på att arealgränsen för krav på underrättelse om avverkning ska behållas enligt nuvarande regler. Därför styrker vi utredningens förslag om att inte ändra arealgränsen, och betonar vikten av att större skogsarealer även fortsättningsvis omfattas av underrättelsekrav.

Kapitel 8: Ny syn på ädellövskog

Utredningens förslag om ekonomiskt stöd till markägare för att öka andelen ädellövskog tillstyrks av Svenskt Friluftsliv. Friluftsliv gynnas generellt av tillgång till en varierad natur och skogsbestånd, vilket större

andel ädellövskog innebär. Ädellövskog klassas även som mycket attraktiva miljöer för såväl allmänhetens friluftsliv, skolverksamhet som naturturism och friluftsrörelsens aktiviteter.

Kapitel 9: Hantering av underrättelser om skogliga åtgärder för flera åtgärder, samt förkortad handläggningstid

Den svenska modellen för skogsbruk och förvaltning bygger på att det finns goda förutsättningar till samråd för att möjliggöra dialog med bland annat civilsamhället, och en tidsperiod om sex veckor från anmälan till avverkning för Skogsstyrelsen att hinna utöva tillsyn i ärenden. Detta är viktigt för att hinna överväga olika konsekvenser av en eventuell avverkning och behov av att behålla skogen. Behovet av samråd är något som bland annat FSC har som bärande princip i sin miljöcertifiering och något många kommuner i Sverige poängterar i sina policyer kring skog och skogsförvaltning. Detsamma gäller många större markägare såsom skogsbolag som ofta lyfter fram betydelsen av samråd med invånare och civilsamhället, inte minst i bostads- och tätortsnära lägen. Svenskt Friluftsliv har under utredningens gång påpekat att en förkortning av tiden från anmälan till avverkning kan omöjliggöra tillsyns- och samrådsprocesser, vilket riskerar leda till att skog med höga värden för biologisk mångfald, friluftsliv, klimat, och så vidare, avverkas. Det riskerar även att urholka förtroendet för den svenska skogspolitiken och för markägare hos allmänheten.

En förkortning av tidsfristen från sex veckor till endast tio dagar försämrar även Skogsstyrelsens villkor mycket väsentligt att bedriva tillsyn, och Sverige att uppfylla sina nationella och internationella miljö- och skogspolitiska mål. En förändring innebär dessutom större skillnader i handläggningstider mellan olika myndigheter vilket riskerar att skapa otydlighet för markägaren och att fler värden i skogen riskeras att skadas.

Den svenska skogspolitiken bygger på jämvikt mellan produktion- och miljöhänsyn. Föreliggande förslag om arealgräns och tillståndsplikt riskerar att rubba den balansen till fördel för produktionsmålet och till nackdel för miljö, sociala värden, friluftsliv och rekreation.

Kapitel 14: Ersättningsmodell

Svenskt Friluftsliv ser positivt på förslaget om ersättningsfrågan till skogsägare då det är en förutsättning för ett hållbart skogsbruk och en levande landsbygd. Ersättning är även en viktig fråga för att skapa ett incitament till skapandet och bibehållandet av höga naturvärden. Skogen är ett samhällsintresse, samtidigt ska produktion och miljö väga lika tungt för skogsägaren i dess brukande. Att skapa ett tydligt incitament för skogsägaren för en ökad biologisk mångfald kommer resultera i en ökad förståelse för att den biologiska mångfalden är ett samhällsintresse. Därför är det relevant att säkerställa rätten till ersättning vid inskränkningar i skogsbruket som går utöver vad som är rimligt att markägaren ska tåla.

Cecilia Magnusson
Ordförande

Josefin Åhrman
Generalsekreterare